

mány eredményei a termelésben

ios serege, elve a tudomány fejlesztő-összeggel, az alap- és az alkalmazottakat tesz. Az új eljárásokat, műszaki a legújabb kohászati, hegesztési, bási-ének jogáért a legnagyobb tőkés-ényei lemérhetők azonban a terméke-új gép, berendezés, műszer gyártását ha nem is minden területen egyforma ége, eddig már több mint 70 ezer termékekből egyre több jut kivételre — áltását.

náskodó közvetlen és közvetett számk a Szovjetunióban a műszaki-tudománosságával, az eredmények gyors és a Pravda cikkében megállapítja: „Ma a távlati elképzelések, felfedezések és az újdonságok nem kielégítő megho- s felfedezés mindössze 25–30 százalé- csolódik egy másik nyilvánosságra ho- mányeket 80 százalékban csak egy-két 0,6 százalékában öt vagy több üzem-

lagyimir Pokrovskijjal, a Szovjetunió nyos-Technikai Állami Bizottság osz-

közvetlen és a közvetett irányítási rendszer továbbfejlesztését. Új vonás a tervezésben, hogy a népgazdasági tervezésben bekövetkező változásoknak megfelelően a középtávú — öt évre szóló — tervek lesznek az alapvetők. Mit jelent ez a gyakorlatban?

— Egyrészt jobban alkalmazkodhatunk a fejlődés követelményeihez: a komplexebb, bonyolultabb feladatok megoldása, bevezetése időigényesebb az eddigiekénél. Másrészt: szétválnak az egyes szinteken megvalósítandó feladatok. A Műszaki-Tudományos Állami Bizottság mindenekelőtt az elméletileg új, a népgazdaság szempontjából fontos feladatok megoldására összpontosít. Ilyenek például az energiatakarékosság, a tisztító munka gépesítése, a munkaerő-negtakarítás, stb.

● Gyakran elhangzó ellenérv a hosszabb távú tervekkel szemben, hogy nem veszik megfelelően figyelembe az új tudományos-műszaki megoldásokat. Így a programhoz lényegében nem számolnak megfelelően a holt napi technikával, technológiával...

— A tervezésnek a termelési lehetőségekből kell kiindulnia és ösztönözni azoknak a maximális kihasználását.

● Korábban kimondva-kimondatlanul súlyozták a tervmutatókat. A tudományos-technikai eredmények bevezetése például nem tartozott a

legfontosabb feladatok közé — s ezt a minisztériumok, egyesületek is tudták. Hogyan lesz ez a jövőben?

— A jövőben az új eljárásokat, megoldásokat nem kezelhetik félvállról az egyesületek, a vállalatok. Már előre látható, hogy például mindenütt létszám-gondok lesznek, tehát a meglévő munkaerőt az eddigiekénél ésszerűbben kell foglalkoztatni. Ugyanakkor szigorodnak a gazdálkodás feltételei — az állóalapot kihasználására magasabb normatívák lesznek, stb. —, ami ugyancsak szükségessé teszi a tudományos-műszaki eredmények bevezetését. Másrészt pedig: a vállalati alapok nagyságát gyakorlatilag négy „mutató” határozza meg. Ezek: a szállítási szerződések teljesítése, a gazdálkodás hatékonysága, a termékek minőségének javítása, az energia- és anyagtakarékosság. Ha itt csak a régi úton akarnak járni a vállalatok, akkor azt a zsebükön érzik meg.

● Az egyesületek tehát jobban rá lesznek utalva a tudományos-műszaki eredmények gyorsabb hasznosítására. Vajon lesz-e elegendő beruházási eszköz a tervek megvalósításához?

— Az eddigi tapasztalatok szerint nem mindenütt fordítottak kellő figyelmet a jól felszerelt kísérleti bázisokra, próbapadokra, egyéb vizsgálati technikára. Fejlesztés helyett az alaptermelésben hasznosítottak. Ezen a jövőben változtatni kell. Másrészt az egyesületek változatlanul igényelhetnek bankhitelt és kérhetnek támogatást a minisztériumok központosított tudományos-műszaki fejlesztési alapjából.

● Nem erősödik-e tovább a minisztériumi irányítás a fejlesztési alapok egy részének átcsoportosításával?

— Az egyesülés feladata a megfelelő felhasználás biztosítása, a minisztérium csak felügyeletet gyakorol. A központosított tudományos-műszaki fejlesztési alappól egyébként célirányos támogatást nyújtanak, például minőségjavításra, új gépek, berendezések bevezetésére stb. és az összeg nagysága független attól, hogy mennyit fizetett be egy-egy egyesülés.

● Milyen ösztönzők segítik a jövőben az új technika bevezetését?

— A legfontosabb: széles körben bevezetik az új termékekre a felárakat. Ezzel kívánjuk honorálni a vállalat erőfeszítését, amit a termékmegújítás érdekében tett. Ennek a mértékét egy bizottság dönti el, amelyben a többi között helyet kapnak az ágazati minisztérium, az Állami Szabványügyi Bizottság, az Árbizott-

ság képviselői. Mindenekelőtt azt minősítik: mennyivel tud többet az új gép, műszer stb. a régi termékénél. Másrészt: az új termék megpályázhatja a „minőségjelét”, amely lehetővé teszi, hogy a hivatalosan megállapított árhoz további százalékokat számíttson fel. Ha ennek ellenére nem fedezi az ár a termék önköltségét plusz az átlagos ágazati nyereséget, akkor a már említett központosított tudományos-műszaki fejlesztési alappól — legfeljebb három évig — kiegészítést kaphat a termék előállítója.

● És mi történik három év múltán?

— Számításaink szerint csökkennie kell az önköltségnek egyrészt a nagyobb termelési tapasztalatok miatt, másrészt a vállalatok így is rákényszerülnek arra, hogy további újításokat vezessenek be, jobban feltárják tartalékaikat. Az új terméket pedig tervezik a vállalat gyártmánylistájában, hogy semmiképpen ne feledkezzenek meg róla...

● Egyéni ösztönzés?

— A vezetők prémiuma a jövőben attól is függ; hogyan vezetik be az új technikát, technológiát.

● Hogyan alakulnak a kapcsolatok a kutatóintézetek és a vállalatok között?

— A kutatóintézetek egységesen csak a teljesen befejezett kutatási eredményeket adhatják át és számíthatják fel. Ebben az előny, hogy aki rendelt, meggyőződhet arról: valóban azt kapta, amit kért. Jelenleg is ott a legjobb az együttműködés, ahol egységes terv szerint dolgoznak, vagyis létrehozták a tudományos-termelési egyesületeket. Ezekből mintegy 200–250 működik és számuk az ipar, valamint az építőipar irányításának teljes átszervezésével várhatóan tovább emelkedik.

● A szovjet közgazdasági irodalom is elsősorban a kutatóintézetek és a termelő vállalatok szorosabb kapcsolatát sürgeti. Ebben a láncszemben nem gondolnak a kereskedelemre?

— A gazdaságirányítás továbbfejlesztéséről hozott tavaly júliusi határozat előirányozza a termelő vállalatok kereskedelmi tevékenységének a fejlesztését. Erre mindenekelőtt a fogyasztási cikkek területén kerülhet sor. A termelőszökezők is — noha itt sokkal nehezebb — tervezik a kereskedelmi tevékenységet, az első időben az alkatrészellátásban, műszaki kiszolgálásban.

Faragó András

ENERGIA

MEDDIG TARTANAK A KIAKNÁZHATÓ KÉSZLETEK?

A DPA nyugatnémet hírügynökség közölte az EGK bonni összekötő irodájának jelentését a világ legfontosabb energiahordozó-készleteire vonatkozó becslésekről. E szerint a világ ismert, ki-termelhető közénkészlete 531 milliárd tonna, amelynek mintegy egyhatoda jut a Közös Piac országaira. Ezek a készletek — az 1978. évi 2,6 milliárd tonnás felhasználást alapul véve — 202 évre elegendők.

Ennél jóval rövidebb ideig, mindössze 28 évig elégségesek a jelentés szerint a világ 86,4 milliárd tonnára becsült ki-termelhető közénkészletei, az 1978. évi 3,1 milliárd tonnás felhasználás alapján számítva. Ugyanakkor a világ 70 350 milliárd köbméterre becsült ismert földgáz-készletei — hasonló számítás szerint — még 49 évig elegendők, a természetes uránkészletek pedig (a Szovjetunió és Kína adatai nélkül) még 76 évig bányászhatók ki.

SZOVJETUNIO

NÖVEKVŐ KÜLKERESKEDELEM — AKTIVUMMAL

Ez év első felében a Szovjetunió külkereskedelmi forgalma megközelítette a 46 milliárd rubelt, ami mintegy 8,5 százalékos növekedést jelent 1979 első hat hónapjához viszonyítva, a kereskedelmi mérleg pedig kerekén 257 millió rubel többlettel zárult. A szovjet külkereskedelem a féléves árucseré-forgalom 55,3 százalékát bonyolította a le a szocialista országokkal, amelyek viszonylatában — mint a Vnyesnyaja Torgovlja legutóbbi száma közli — a szovjet export összege 663,3 millió rubellel haladta meg az importét.

Az átlagosnál gyorsabban, 13,6 százalékkal emelkedett a magyar-szovjet árucseré-forgalom, amelyen belül a szovjet export az első félév végén elérte az 1 448 2 millió, az import pedig az 1 361 6 millió rubelt. Ezzel Magyarország — az NDK, Lengyelország és Csehszlovákia — után megtartotta negyedik helyét a Szovjetunió kereskedelmi partnerei között.

Ugyanakkor — a gazdasági bojkott-intézkedések ellenére — számottevően, több mint 3,5 milliárd dollárral nőtt a Szovjetuniónak az iparilag fejlett tőkés-országokkal lebonyolított kereskedelme. Ennek összege megközelítette a 14,7 milliárd rubelt, s ezen belül a szovjet külkereskedelem aktívuma kerekén egy milliárd rubelt tett ki. A fejlett tőkés-országokkal lebonyolított forgalomban első helyen áll az NSZK 17,5 százalékos részaránnyal, de erőteljesen nőtt a kereskedelem a többi között Franciaországgal, Finnországgal és Olaszországgal. Számottevő, 21,3 százalékos csökkenés mindössze az Egyesült Államok viszonylatában következett be, ahol a forgalom 850,6 millió rubelre esett vissza. A fejlődő országok közül 1979 első félévéhez viszonyítva csaknem megkétszereződött a forgalom Indiával, amely ezáltal ebben a fő viszonylatban a Szovjetunió legnagyobb kereskedelmi partnerévé vált, 731,9 millió rubel összegű forgalommal.

MEXIKÓ

GYORS FEJLŐDÉS AZ AUTÓIPARBAN

Amíg a világ fejlett tőkés országai-ban — Japánt leszámítva — egyre súlyosabb gondokkal küzdenek az autói-pari vállalatok, Mexikóban az autói-gyártás nagy fellendülése várható az elkövetkező években. A közelmúltban a mexikói kormány bejelentette, hogy 1982 végéig mintegy 340 millió dollár autói-pari beruházásra kerül sor, ami mintegy 90 ezer új munkahely létesítést teszi lehetővé, s az elkövetkező öt évben csaknem 4 millió gépjármű előállításával számolnak. Külföldi részről a legnagyobb befektetéseket a Chrysler és a General Motors hajtja végre.

G. Gy.—Sz. P.

A RENAULT TŐKEBEHATOLÁSA AZ USA-BA

Példa nélküli esemény van készülőben az amerikai autóiparban: a francia Renault cég hamarosan ellenőrzése és irányítása alá vonja az Egyesült Államok gépkocsigyártásának negyedik legnagyobb vállalatát, az American Motors Corporation-t. A Renault megvásárolta a pénzügyi zavarba került AMC részvényeinek 4,5 százalékát, s a korábban tulajdonába került részvényekkel együtt több mint 50 százalékos részesedéshez jutott.

Az American Motors ugyanazokkal a betegségekkel küzd, mint a többi amerikai autógyár: elsősorban nagyfogyasztású „cirkálókat” gyárt, amelyeknek különösen a japán importautók, valamint a pennsylvaniai Volkswagen-üzemben gyártott Golfok jelentenek féltelmetes konkurenciát. A felismerés és az átállás a kisebb autók gyártására későn történt meg az AMC-nél is, így egyre növekedtek az eladatlan autókészletek. Ezzel párhuzamosan — akárcsak korábban a Chrysler esetében — halmozódtak a pénzügyi problémák és a veszteségek. Az egyedüli nyereséget az utóbbi időben már csak az hozta, hogy az AMC foglalkozott az USA-ban a Renault R5-ös típusának forgalmazásával.

A Renault — legalábbis vezetői nyilatkozata szerint — egyelőre nem kívánja megszerezni az összes AMC-részvényt, bár az 80 százalékos feletti részesedés gyakorlatilag nem sokban külön-

bözik a teljes átvételtől. Az első lépésben a Renault összesen 200 millió dollár értékű részvényt vásárolt meg, a későbbiekben pedig még mintegy 80 millió dollárt fordít erre a célra. A pénzügyi támogatás révén most már lehetővé nyílik az AMC-nek mintegy 110 millió dollár bankhitel felvételére, hogy enyhítse legégetőbb pénzügyi gondjait. A francia vállalat mentőöve az előrejelzések szerint a legjobbkor jött, s várhatóan hosszabb időre kedvezőbbé teszi az AMC üzletmenetét. (Idén a cég veszteségei már elérik a 150 millió dollárt.)

A két vállalat hamarosan megalakítja közös leányvállalatát, az American Motors Financial Corporation-t, amely elsősorban a gépkocsi-értékesítés anyagi támogatásával foglalkozik majd. A tervek szerint a leányvállalat hiteleket nyújt majd az AMC és Renault gépkocsikat forgalmazó kis- és nagykereskedőknek, hogy ezzel is elősegítse a hatékonyabb és főleg eredményesebb értékesítést.

Az AMC—Renault ügylet az első eset az amerikai gépkocsiipar történetében, hogy külföldi cég nyújt segítséget a csőd elkerüléséhez. Az amerikai ipartörténetre ezidáig az volt a jellemző, hogy az USA-beli vállalatok terjeszkedtek külföldön a bajba jutott gyárak és üzemek felvásárlásával... Az USA-gazdaság barométerének tartott autóipar néhány évvel ezelőtt még el sem tudta

képzelni, hogy a részvények egy része külföldi, ráadásul nyugat-európai kezébe kerüljön.

Az elmúlt két évben azonban túl sok kudarcot kellett elszenvednie az amerikai gépkocsi iparnak. A Volkswagen amerikai üzemet létesített, s példáját több japán autógyár is követte. A Chrysler csak hatalmas állami dollárinjekció mentette meg a csődtől; a japán importautók részesedése az amerikai piacon idén megközelíti a 30 százalékot; a nyár folyamán a termelés nagyságát illetően a szigetország megszerzte a világszűkeket; hónapról hónapra meredeken zuhan a vásárlók érdeklődése a „made in USA” kocsik iránt, s ezzel párhuzamosan vérszesen csökken a termelés és ugrásszerűen növekszik az iparágban a munkanélküliség. Lélektanilag sokkot okozott az a hír is, hogy a világ négy legnagyobb autógyára közül ma már kettő — a Nissan és a VW — külföldi.

Az Egyesült Államok ipari büszkesége, az autóipar tehát — sportnyelven szólva — megroggyant. Kivétel helyzetén és hegemóniáján mind több repedés keletkezik. S mindez olyan időben történik, amikor a gazdaság az egyik recesszióból bukdacsol a másikba. Az „AMC-jelenség” nem csak az idők változására, hanem az amerikai autóipar szerkezeti és pénzügyi gyengeségeire is felhívja a figyelmet.

G. Gy.—Sz. P.

A

ISMERJE MEG JOGAIT!

HAJI JOG TANÁCSADÓ

célja, hogy kiadványaiban közérthetően és részletesen tájékoztassa a termelészövetkezeti tagokat az őket érintő jogszabályokról. A havonta megjelenő folyóiratunkban, a MÉM közreműködésével rendszeresen közöljük a Termelészövetkezeteknek című rovatot. Ezenkívül minden új, közérdekű jogszabályról részletesen tájékoztatást adunk, közöljük valamennyi új jogszabály tartalomjegyzékét és tárgymutatóját, így lapunk a jogalkotás népszerű kistükre. Javasoljuk, hogy lapunkat (évi előfizetési díja példányonként 54 Ft) a termelészövetkezet fizesse elő azok számára, akik azt munkájuk során hasznosíthatják. Lapunkat a Magyar Posta terjeszti, megrendelhető csekken vagy átutalással a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest V., József nádor tér 1. 1900), vagy levélben szerkesztőségünknel: Budapest, Pf.: 51. 1441

FELVESZÜNK

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI CSOPORTVEZETŐT

Feltételek: építő- vagy építészmérnöki végzettség, szervezési ismeretek és gyakorlat.

KEV-METRO

Tervgazdasági osztály
Budapest, Böszörményi út 20-22. 1126
Tel.: 888-586.

Közületnek

OLCSÓN ELADÓ

egy jó állapotban levő, négyéves, Robur LO 3000-es típusú

TEHERGÉPKOCSI

és egy EV-210-2-es típusú, bolgár gyártmányú

ELEKTROMOS TARGONCA

A tehergépkocsi megtekinthető központi telephelyünkön: Jókai u. 2/b.

Érdeklődni lehet Tóth Andrásnál, a 13-833-as telefonszámon.

A targonca megtekinthető technikai raktárunkban: Szabadság u. 41. Felvilágosítást ad: Balajti Sándor, a 14-637-es telefonszámon.

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI
ÉLELMISZER-KISKERESKEDELMI VÁLLALAT
DEBRECEN

Megvételre keresünk

tűtolású Altenburg 8332/3407-es és 8332/3405-ös típusú TEXTIMA gyártmányú

VARRÓGÉPEKET,

kárpitosipari célra.

KANIZSA BÜTORGYÁR

Anyag- és áruforgalmi osztály
Nagykanizsa, Szemere u. 4. 8801

Tel.: 12-273.

Telex: 33-240.

MEGVÉTELRE KERESÜNK

egy új vagy használt, de jó állapotban levő, Textima gyártmányú, háromszálas,

Interlook 8414-8415-ös típusú varrógépet

Textil méterárak végtelenítésére szolgáló, egyéb típusú is megfelel.
PATEX
Angyalfüdi Szövőgyára
Budapest, Petneházi u. 86. 1135
Ugyintéző: Mintsóné, telefonszáma: 201-450 (8 és 13 óra között).

ELADJUK

új vagyontárgyainkat:

egy Z-2-es típusú vízlágyító sóoldó tartályt

egy jobbos és egy balos ikerelrendezésű ioncserélő tartállyal,

két TTA 60/12/II. szivattyúaggregátort VZ. 112. M. 4. motorral,

két. előfejes, 2500 literes melegvíztárolót. F.B. 4 m²-es „B” fűtőcsőnyalábbal, 6 at. kioldadó szerelvény nélkül,

egy TTA 60/12/IV. szivattyúaggregátort VZ. 160. L.4. motorral,

két ESZT 200-as elosztószekrényt BKB-04-es biztosítókapcsolóval, névleges áramerőssége: 400 A.

AFOR

Ásványolajforgalmi Vállalat
Vállalati eszkozgazdálkodási bizottság
Budapest XXI. Csepel, Peróleumkikötő u.

I. sz. telep, B barakk.

Telefon: 336-740, 411-es mellék.

Ugyintéző: Czeglédiné.

HUZALSZÖVET KÉSZÍTÉSÉT VÁLLALJUK

A huzalszövet hullámosított acélhuzalból készül, az MSZ 4936-77 szerinti méretben és minőségben.

FŐBB MÉRTEK:

huzalméret	2-6 mm
lyukbőség	10-60 mm
táblaméret	2000x6000 mm

ALKALMAZÁSI TERÜLET:

kerítések, szabadtéri raktárak, kisállattartáshoz ketrecek, balesetvédelmi rácsok, könnyűkonténerek, osztályozórácsok, vibrátorszövet.

Jövő évi kapacitásunk lekötésére, várjuk megrendeléseiket.

BÁCSKA MGTSZ

Vaskút, Kossuth Lajos u. 105.

Tel.: 8.

Telex: 28-1260.

Ugyintéző: Papp László.

ELADÓ

egy Csepel
D 344.22-es
típusú, üzemképes

FEKÁLIASZÁLLÍTÓ

TEHERGÉPKOCSI

A forgalmi engedélye érvényes.
Ára: megegyezés szerint.

SZILASMENTI MGTSZ

Kerepestarcsa, Vasút u. 42.

Telex: 22-6195.

Ugyintéző: Kalydy Endre
a gépjárműágazat vezetője.

Megvételre felajánlunk

egy jó állapotban levő
Merkur-2-es horizontális

fényképezőgépet

Érdeklődni lehet:
KERSZI Nyomda
Budapest XI.,
Bartók Béla út 100.
Tel.: 861-308.

Ugyintéző:
Bikki Ferenc üzemvezető.

Térítés ellenében átadjuk

a Budapest VII.,
Kertész u. 17. sz. alatti,
170 m² alapterületű, telefonos

pinchelyiséget

és a Budapest IX.,
Drégely u. 18. sz. alatti,
106 m² alapterületű

pinchelyiséget

Érdeklődni lehet:
Budapest XIII.,
Dózsa György út 150. I. 102.
Tel.: 202-650. 148-as mellék.
Ugyintéző: Matuz Ferenc.

Kereskedelmi Szervezési Intézet

Értesítjük
tisztelt vevőinket, hogy
1981. január 1-től

hajtóművek

felújítását

rövid határidőre

vállaljuk

(Típusaink:
homlokkerekes 200 mm,
csiga 250 mm tengelytáv.)
Várjuk megrendeléseiket.

HAJTÓMŰVEK

ÉS FESTŐBERENDEZÉSEK
GYÁRA

3. sz. Gyár
Békéscsaba, Pf.: 90. 5601
Telefon: 11-008.
Telex: 83-317.

AN GAZDASÁGPOLITIKA

őnerőre való támaszkodással valósítsák meg.

Ennek az elvnek a gyakorlati megvalósulására az egyik példaként a Phenjan közelében levő egyik traktorgyárat említik. Itt a termelőberendezések — a szerszámgépek, az esztérgák, a radiálfűrők, a horonymarók — kizárólagos hazai gyártmányúak. A traktorokat pedig nem tervezték, hanem kész modell alapján dolgozzák ki. Az egyik típusnál harmincnégy kísérlet kudarcot vallott, de a harmincötödik sikerrel járt, a modellhez hasonló gépet építettünk — mondotta az üzem igazgatóhelyettese.

Tíz kiemelt ágazat

Melyek lesznek a 80-as évek fő gazdaságfejlesztési feladatai? Továbbra is az ipar, azon belül is a *nehézipar* kap elsőbbséget a könnyűiparral és a mezőgazdasággal szemben. A következő 10 évre kitűzött célok eléréséhez rendkívül feszített ütemű növekedésre lesz szükség, hiszen az ipari termelés a jelenlegihez képest az előirányzatok szerint mintegy 3,1-szeresére bővül.

A megoldásra váró feladatokat 10 fő csoportban határozták meg. Az évtized végéig el szeretnék érni, hogy évente 100 milliárd kilowattóra villamos energiát, 120 millió tonna szenet, 15 millió tonna acélt, 1,5 millió tonna színesfémeket, 20 millió tonna cementet, 7 millió tonna műtrágyát, 1,5 milliárd méter szövetet termeljenek, 300 ezer tengerparti területet vonjanak művelésbe, 15 millió tonna szesztermetnyit takarítsanak be, és 5 millió tonna halat fogjanak ki.

A kongresszusi beszámoló kiemelt helyen foglalkozott a bányászattal — mindenekelőtt a *szén- és színesfém-kitermeléssel*. Ezeknek az ágazatoknak a növekedése valamennyi területnél gyorsabb lesz. Erre egyrészt az ország energiamelegének az egyensúlyban tartása, és a fejlesztési elképzelések energiabázisának a biztosítása, másrészt feltehetően a külkereskedelmi (export) tervek teljesítése miatt van szükség.

Az elmúlt évtizedben a *villamosenergia-termelés* a kétszeresére bővítették a KNDK-ban, ez azonban elmaradt a 70-es években elért 3,8-szeres ipari termelésnövekedéstől. Az energiaellátás nehézségeit várhatóan a 80-as évek *nagyszabású energiaprogramjaival* oldják meg. A víz-, a hő- és az atomerőművek létesítése mellett gondolnak például a nyugati partokon apály-dagály erőművek építésére is, amelyek az átlagosnál nagyobb összegű és hosszabb idő alatt megtérülő beruházásokat feltételeznek. Az energiaszükséglet azon részét, amely kőolajból, illetve kőolajtermékekből áll, továbbra is valószínűleg importból elégítik ki. A kongresszus csak annyit állapított meg, hogy tovább folytatják a hazai kőolajkutatósi -feltárási munkálatokat.

A *mezőgazdaságban* nem kis feladatot jelent a jelenlegi évi 9 millió tonnás gabonatermés fokozása az évtized végére 15 millió tonnára. Kevés az újonnan művelésbe vonható termőföld, ráadásul a dimbes-dombos vidékek, a teraszosan elhelyezkedő, nem ritkán csak néhány száz négyszögölnyi rizsföldek megnehezítik a teljes gépesítést, amire nem egy ígéret elhangzott.

A külkereskedelem feladata

A hatodik kongresszuson szó volt a *külkereskedelem* feladatairól. Igaz, a nyilvánosságra hozott elképzelések csak az *exportra* vonatkoznak, a behozatalról semmiféle adat, irányzat nem ismert. Azzal számolnak, hogy 1990-ig a kivitel 4,2-szeresére bővül, meghaladva a fészített iparfejlesztés ütemét is. Ha feltételezzük, hogy az import is hozzávetőlegesen hasonló mértékben emelkedik, akkor az a következtetés adódik: a külkereskedelem súlyának növekedésével nyitottabbá válik a KNDK gazdasága és a gazdaságfejlesztésben még mindig szívesen hangoztatott elzárkózást össze kell majd egyeztetni a külgazdasági érdekekkel.

Dunai Péter

Ausztrália nyersanyagkincsei

Az „ötödik kontinens” egyike azon kevés fejlett tőkés országnak, amelynek előnyt és nem többletkiadást jelent az energiaárak emelkedése. Az OECD-tagok közül mindössze öt olyan állam van, amelynek az energia-külkereskedelme többlettel zárul és mindannyiuk között *Ausztrália aktívuma a legnagyobb*.

A készletek, az Ásványi Kincsek Irodájának tanulmánya szerint, az energia-hordozókból hosszú távra elegendőek. Szénből a mostani kitermelési szintet tartva, mintegy 600 évig, földgázból 120–130 évig folytathatják a kitermelést. Gondok csak a kőolajból mutatkoznak, ahol a jelenleg ismert készletek mintegy 10 évre elegendők, de tervek készültek szénből kőolajat előállító üzemek létesítésére. (Figyelő 1980/47. szám.)

A nyersanyagkincsek kiaknázására az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium jelentős erőforrásokat fordít. A következő 10 évben több mint 51 milliárd dollárt kívánnak alapanyag-kitermelésre és elsődleges feldolgozásra költeni. (Ebből kb. 13,7 milliárdot a szénbányászat kap.) Figyelemre méltó, hogy a terveknek mintegy 30 százalékhöz már hozzákezdtek és mindössze 12 százalékuk tekinthető olyan értelemben bizonytalannak, hogy valóráváltásukra alighanem csak 10 év múlva kerülhet sor.

Az ausztrál nyersanyagkivitel szerkezete a korábbi időszakhoz képest a nyolcvanas években várhatóan módosul majd. Az export jelentős részét eddig a kohókoksztól a vasérc, bauxit és nikkel adta, a jövőben a bevételek zöme az erőművi szénből, földgázból és uránból származik majd. Vagyis: az ausztrál kivitel fokozatosan csökkenti érzékenységét a fejlett tőkés országok konjunktúra-ciklusainak hatásaitól, ár és mennyiség tekintetében egyaránt. Az energiahordozók árai ugyanis emelkednek a világgazdaság a nyolcvanas években az előrejelzések szerint. (Jelenleg ugyan az uránoxid piaca meglehetősen gyenge, a reaktorépítések lelassítása — valószínűleg átmeneti — represszióhoz vezetett.)

A kitermelő iparágak fejlesztése tökéletes és a források jórészt Ausztrália csak külföldről várhatja. Senki sem kételkedik, hogy a külföldi tőke a befektetési lehetőségek iránt valóban érdeklődni fog, hiszen a megtérülés mellett még biztos nyersanyagellátásra is számíthat. (Japán erőművek már jelezték: szívesen vállalnak tőkerészesedést az erőművi szén kitermelésében, amelynek ára 1980-ban megduplázódott a világgazdaságban.) A probléma ausztrál szemszögből inkább az: milyen következményekkel jár az ország gazdaságára az évente várhatóan mintegy 4 milliárd dolláros többeáramlás. Ilyen körülmények között az ausztrál fizetési mérleg tartós többletbe ugyanis biztosra vehető, és ez együtt járhat majd az ausztrál dollár folyamatos *felértékelődésével*.

Nagy az inflációtól való félelem is. A beáramló pénz ugyanis többlet-vásárlóerőt teremt. A gyógyszeripar egyelőre nehezen körvonalazódna, az egyik nagybank például azt ajánlotta a kormánynak, hogy korábbi hitelfelvelei lejárat előtti visszafizetésével kísérje meg a fizetési mérleg többletét elfogadható határok között tartani.

Az ambiciózus energiatervek megvalósítása jelentős infrastruktúra fejlesztését is szükségessé teszi. A kitermelő üzemek működtetéséhez szükséges villanyáram, víz- és úthálózat megteremtése pedig a gyéren lakott országban meglehetősen költségigényes. Egyes esetekben a bányanyitást környezetvédelmi megfontolások, vagy az őslakók ellenérzései is akadályozhatják.

G. Gy.—Sz. P.

USA:

Ötvözőanyagból egyre több kell

Minden jel arra mutat, hogy a nyolcvanas években az amerikai gazdaságnak egy újabb válságproblémával kell szembenéznie: a fémek és az ötvözőanyagok hiányával. A Washington által stratégiailag fontosnak nyilvánított 36 féle anyagból — a közelmúltban nyilvánosságra hozott adatok szerint — 23-at külföldről szereznek be. Az importfüggőség mértéke változó, de az idei esztendő közepén végzett felmérés szerint 16 fémről és ötvözőanyagból a behozatal fedezi a hazai felhasználás legalább 50 százalékát — amit kritikusan tartanak. A fémek és ötvözőanyagok vásárlása egyre nagyobb tétel a külkereskedelmi mérlegben. Ráadásul egyre nagyobb gondot okoz, hogy ezeknek a termékeknek a kitermelése és ára nem az amerikai elképzeléseknek megfelelően változik.

Az USA-ban felhasznált stroncium, columbium, valamint ipari gyémánt teljes mennyisége külföldről származik az idén. A mangán-, a tantálm-, valamint a bauxitigények 93–98 százalékát is importvásárlásokkal elégítik ki. Magnézium nélkül például — amelynek fő szállítója Dél-Afrika és Franciaország — megfelelő acélválaszték nem gyártható.

Különösen két termékből — mindkettőből 90 százalékos — politikailag és gazdaságilag egyaránt igen kritikus a függőség. Az egyik a *kobalt*, amelyet mindenekelőtt Zairéből vásárolnak, ahol a termelés az utóbbi egy év alatt a felére csökkent, és az előrejelzések szerint a következő három-négy évben még további visszaesés várható. Kérdéses, hogy a többi partner — Belgium, Zambia — növelni tudja-e szállítási kapacitását. A másik: a *króm*, amelyből Dél-Afrika, a Fülöp-szigetek és a Szovjetunió Amerika legnagyobb szállítói. Króm és kobalt nélkül viszont megfelelő rozsdamentes acél nem készíthető a jelenlegi műszaki ismeretek mellett, és ez kihat majd a számítógépek, a vonatok, a repülőgépek, az autók, az erőművi berendezések termelésére, technikai korszerűségére — figyelmeztetnek Washingtonban.

A szakemberek szerint a nemkívánatos importfüggőség egyik oka a *környezetvédelmi előírások* szigorodása, amelynek betartása nagymértékben visszavetette a stratégiailag fontos ásványkincsek kitermelését, elsődleges feldolgozását az USA-ban. Ennek következtében zárták be az idahói kobaltbányákat, a montanai platina lelőhelyeket, valamint az alaszakai krómbányákat. Az USA-ban most arra számítanak, hogy a nehéz helyzetre való tekintettel a kormány ásvány- és anyaghivatalt hoz létre, amelynek a feladata lenne a többi között a fém- és ötvözőanyagok, valamint más ásványi kincsek kitermelési lehetőségeinek vizsgálata, valamint az amerikai földhasználati törvény felülvizsgálata. Új adózási rendszer kidolgozását is fontolgatják, amely ösztönözne a hazai bányatársaságokat a fejlesztésre. Azt várják, hogy nemcsak a hagyományos lelőhelyeken bővítik majd a kitermelést, hanem a tengerek kontinentális talapzatain.

Egyidejűleg felmerült a *stratégiai készletek* életre hívásának a gondolata is. Johnson, majd Nixon elnökségének idején felszámolták a legfontosabb ötvözőanyagok, színesfémek stratégiai készletét, hogy ezzel is elősegítsék a költségvetés egyensúlyát. A megfelelő raktárhálózat kiépítésére, illetve a régiók felújítására 1981-re a most leköszönő kormány 170 millió dollárt kért. A képviselőház azonban elvetette ezt az összeget és csak 100 millió dollárt szavazott meg, amit a szenátus a felére csökkentett. Az Egyesült Államokban bíznak abban, hogy az új kormány megoldja az évek óta húzódo stratégiailag fontos fémek, ötvözőanyagok készletkérdését. A gyorsabb cselekvésre ösztönözhet, hogy a Wall Streeten ezeknek a termékeknek a tőzsdei jegyzése, kereskedelme jelentősen nőtt az idén.

— f. a. —

Súcs a cukorpiacon

antve a dél-amerikai ország olajsúcsát.

másik árfelhajtó tényező: a *tőzsdei uláció*. Az év eleji árnövekedésben a szakemberek egybehangzó véleménye az — ez játszotta a fő szerepet. A bad pénzeszközök — főleg az ezüstuláció után, a vezető tőkésországok politikája miatt — ismét felfe-

várnál több cukrot vásároltak — több, eddig önálló ország is vevőként jelentkezett. A szakemberek szerint azonban az idei gazdasági évre számított 5 millió tonna cukorhiányt ki lehet elégíteni az évek óta növekvő tartalékkészletekből.

A harmadik ok, hogy a *cukor világgia ára lemaradt* az utóbbi években nemcsak az ipari nyersanyagokétól, de a mezőgazdasági termékek áraitól is. Míg a HWWA (hamburgi gazdaságkutató intézet) összevont nyersanyagár-indexe 1975=100 indexen számítva 1979-re 153 százalékos mutat, ezen belül az élelmiszerek árucsoportja 130 százalékos, az ipari nyersanyagoké 145 százalékosat ért el. Ugyanakkor a cukor dollár bázison számítva alig éri el a négy évvel ezelőtti ár 60 százalékát. (Font bázison számítva viszont 45 százalékos a csökkenés, ami jelzi az árfolyamváltozások hatását is.)

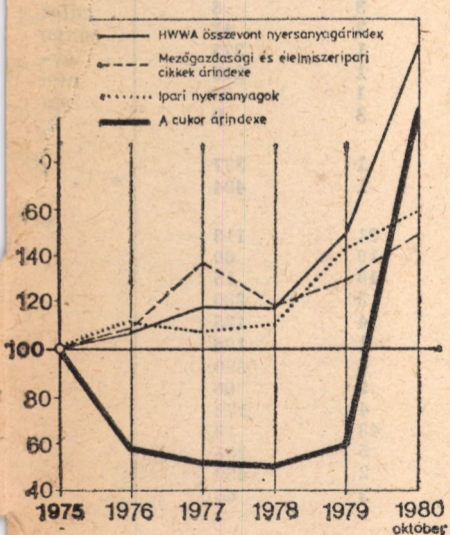
Vagyis a cukorárak elmaradtak más termékek áremelkedésétől, s csak 1980 júniusára zárkóztak fel az élelmiszerek, valamint az ipari nyersanyagok árszintjéhez.

A jelenlegi magas cukorár tartósan *nem maradhat fenn*, noha a szűkös kínálat a következő években is érezheti hatását. Az esetleg növekvő igényeket ugyanis a meglévő készletekből ki lehet majd elégíteni. S csak ezután süllyednek 18–20 millió tonnás készletszint alá, amit legutóljára 1973–74-ben jegyeztek fel. Azzal is számolni lehet, hogy a magas cukorárak miatt a nagy felhasználók fokozatosan áttérnek cukorhelyettesítőkre, például kukoricaszirupra.

1981-ben az árak várhatóan csökkennek, de még így is az 1979-es ár *kétszerese* felett maradnak. És ez lehet az az árcentrum, amely körül a cukor a következő öt esztendőben ingadozik. Ilyen árak mellett a megnövekedett termelési költségek kompenzálhatók és a cukor is lépést tart az élelmiszerek és az ipari nyersanyagok árnövekedésével.

B. Gy.

Fontosabb nyersanyagok ármozgása (százalék) 1975 = 100

zték a cukrot. De az augusztustól *resztrálrt* meredek áremelkedés — 282 fontról 410 fontra emelkedett november lejárta egy tonna cukor — sem nélkülözött a színpad mögötti játékot. A csökkenő erméseredményekről szóló hírekre élénkült a vásárlási kedv, és a hagyományosan importőr országok mellett — akik a

A FÜZESABONYI ÁLLAMI GAZDASÁG

(Telefon: Füzesabony 83. — Telex: 63281. — Ügyintéző: Gál József)

megvételre felajánlja elfekvő készletét.

A megrendeléseket a beérkezés sorrendjében elégítjük ki. Kérjük, hogy a megrendelésben szíveskedjenek feltüntetni az oldal- és anyagszámot. Az előzetes eladás jogát fenntartjuk.

Megnevezés	db	e. ár (Ft)	Megnevezés	db	e. ár (Ft)	Megnevezés	db	e. ár (Ft)
persely, E-512. kombájna	7	14	szóró fej	101	2	homlok kerék	1	680
csésze	20	5	tömítés	28	5	toló kerék	3	800
hajtó rudlemez	2	303	fúvóka	23	75	kar	2	2 220
kasza nyak B-jobb	2	348	áteresztő szelep	5	12	lánckerék	1	2 220
verőéc	5	285	hajtóműház	1	995	kardán tengely	1	4 100
szij tárcsa	2	634	tengely	1	330	kapcsoló kerék	1	220
lengés csillapító	4	185	szívólapka	105	27	Fűkasza		
gumi csapágy	3	635	szűrő	44	38	gyűrű	4	28
golyó	4	88	CK-6 cukorrépaszedő			füles csatlakozó anya	5	15
ékszj tárcsa	2	635	csapágy	4	24	védőujj	5	44
spirál	3	75	lánckerék	2	266	VOLGA fejtű		
vezető	5	18	festítő 1. kerék	4	448	tartály csap	5	250
ékszj tárcsa	2	800	görgő	3	258	kátállású üvegcsap	1	960
persely	4	60	henger	1	2 160	üveg henger	2	85
szerező F-rész	1	2 300	lánckerék	1	93	SB. Bfi etető+itató		
süveg	1	250	kés, rövid	30	220	ítatóvályú	400 fm	5
bowden külső	78 m	5	rugó	3	47	SBE etetővályú	56 fm	10
gomb csap	13	120	nyomó rugó	4	106	delta etető	5 db	20
utóverő tengely	1	1 865	lánckerék	4	661	etető garat	8 db	2 000
rosta	2	100	csapágyház	3	758	műanya 4 tükrös	105 db	400
persely	3	250	csatlakozó	2	212	behordó csiga	400 fm	60
anya	1	45	pálca	50	12	villanymotor	15 db	500
J. kerék	5	1 555	csapágy	1	1 510	ventillátor	7 db	5 400
csapágy ház	3	227	tárcsa	1	3 220	pvc-cső	5 db	10
csapágy ház	1	520	lazító vas	6	205	delta itató	395 db	20
ékszjtárcsa	1	285	fogaskerék	2	635	ventillátor oxial	15 db	500
kardán csukló	1	755	fogaskerék	2	780	abrákoló tartály	6 db	5 000
csiga	2	1 150	tengely kapcsoló 1. kerék	1	235	tartólab	134 db	5
tengely	1	740	végelem	1	3 720	T-EKE		
excenter	2	250	ékszj	9	280	Excenter csavar	10 db	80
ékszj tárcsa	1	979	csavar	12	30	IHC traktor		
tömítő gyűrű	24	3	csavar	12	30	gömbcsapszeg	1	794
gumi gyűrű	184	4	kardán csukló	2	1 280	villa	1	1 015
huzal	8	70	henger	1	985	gömbcsap	1	996
álló penge	169	5	kés	1	135	szorító	1	1 100
karmantyú	8	20	lánckerék	4	118	szorító	1	800
fej szelep	16	65	KSZ 2,6 járvásilózó			szűrőbetét	4	550
bowden külső	68	5	dobkés	28	188	szűrőbetét	37	291
vízhozók mérő	1	285	védőujj	10	60	szűrőbetét	6	965
bedobó új	40	25	Daráló			szűrőbetét	3	1 950
Hardy tárcsa	56	265	görgő	2	185	üzemanyag mérő	1	900
henger hüvely	3	520	Pótkocsi RM 4.2			SB Ünetető		
tömítés	10	6	fékbetét	16	358	hőérzékelő membrán	9	89
termény félhordó lánc	1	2 550	légvezeték	10	313	gumi csillag	10	88
fogaskerék	1	775	CsSZ csövesszállító			szereelt csiga tengely	37	141
csapágy ház	6	54	feladórész	1	5 388	SBF etető lánc	500	59
homlok + kerék	1	890	Műtrágyaszóró T-087			gyűrű	10	18
hüvely	1	1 300	Hardy tárcsa	50	148	terelő kerék	2	212
rugó	1	60	Hardy tárcsa	13	135	nyomáskioldó tartály	2	455
ford. sz. óra	2	532	rugó	1	570	Regie anyagok		
tömlő	6	113	generátor	1	2 653	ablakrugózár	1	18
tömlő	3	105	lánckerék	1	815	ablak ford. nyereg	15	2
tömlő	1	201	csiga tengely	2	330	fiók zár	11	6
villás tengely	1	910	fogaskerék	2	127	lámpaüveg	42	3
kipufogó szelep	11	234	fogaskerék	2	152	viharlámpa üveg	19	4
karmantyú	28	5	fogaskerék	2	850	vak bajonet zár	90	24
kipfogó tömítés	4	3	lehordó lánc	1	5 440	lámpaüveg	20	4
szelep tengely f.	6	210	kapcsoló agy	4	80	hűsgép kés	6	330
szelep rugó	6	12	kapcsoló agy	16	120	elektron cső	44	60
szűrő betét	1	97	kultivátor rugó	6	80	dugattyú gyűrű	10	72
szűrő betét	2	50	himba csapszeg	8	14	keverő csúcs	3	100
szívó szelep	2	94	fogazott anya	2	2	fő teng. f. kerék	1	123
töm. gyűrű	15	9	koronás alátét	4	6	heng. fejtömítés	6	48
Silókomb. KS-2-6			kerék tengely	2	125	szelep rúd feles	1	30
hajtómű ház	1	300	kerék agy	4	52	szelep emelő bak	1	90
hajtómű ház	1	144	közép darab	2	84	szelep rugó	4	2
kasza leszorító	14	10	kerék sapka	1	30	szelep rugó	1	46
kasza vezeték	3	9	kapa jobb-bal	15	15	henger persely	1	861
lánckerék tengely	1	315	rugó	10	15	olajlehzó gyűrű	3	6
lánckerék	2	78	szerszám tartó.	20	24	szelep vez. hüvely	2	47
tengely véganya	3	30	ülés rugó	1	15	henger hüvely	1	375
elem penge	10	682	Elevátor			fedél	1	219
meghajtó tengely	1	88	tengely	1	215	Aladdin lámpaüveg	1	33
f. kerék tengely	2	20	fogas kerék	1	24	izzóharisnya	3	9
gyűrű	1	20	UTV Vetőgép			Luc. szántó TOSZ. 06		
kapcsoló köröm	2	96	csoroszlya	18	579	iker lánckerék	1	387
kés, vágó	3	65	betét lemez	2	10	iker lánckerék	1	494
megh. fog. kerék	2	28	tárcsa, bal	4	266	Tárcsadszítler		
lánchajtó tengely	2	37	kiüncs kerék	6	158	tárcsa lap	21	110
persely	2	15	Traktor RS-09			kés	10	60
védőujj KRSZ 0201750	20	92	fogaskerék	1	186	távtartó	10	15
szállító lánc	2	5 420	feles szelep rugó	3	42	szerelt csapágy	3	880
kasza	3	541	fő rugó	1	2	csapágy támasz	4	185
RS permetező			gyűrű	30	5	kúpkerék, kicsi	1	186
görgős vezeték	1	150	gumi gyűrű	2	23	kúpkerék, nagy	4	320
hüvelyes	10	35	hornyos gyűrű	5	6	távhüvely	9	66
szelep golyó	12	13	szívó és kip. szelep	24	44	tengely	4	172
csapágy ház	1	99	tekercs	7	50	tisztító vas	48	18
csiga tömlő	1	400	közbetét tengely	5	120	távtartó	5	255
gép szij	2	17	víz zsák	1	155	rugó	2	450
kardán villa	1	285	DT			távtartó hüvely	2	66
kardán villa	1	305	kuplungtárcsa	1	325	Trágyaszóró		
járó kerék ö. áll.	5	143	UE 28	2	1 650	lánckerék	12	150
kapcsoló darab	2	41	kuplung kpl.	2	1 320	kapcsoló tárcsa	20	146
körmös agy	1	121	regulátor	1	82	kardán tengely	1	14 125
lanc kerék	1	110	szivattyú elem	2	2	lánckerék	12	154
porozó cső fejjel	1	6	Borsó a. CK			görgő	2	86
permetező csap	1	147	sodró rugó	159	26	lánckerék	4	115
szórófej	28	63	tányér kerék	1	2 745	bütyök	7	92
szabad. membrán	6	44	leszorító	7	20			
			csapágy alsó	20	24			
			csapágy felső	20	12			

gazdaság ötéves programja

nyoz elő. „Az ötéves tervidőszakban szilárdan meg kell alapoznunk azt a munkaszervezési eljárást, amely realista szeltemben, a társadalom termelőerőinek fejlettségi szintjével összhangban bontakoztatja ki a dolgozók tevékenységét. A szervezés alapja a munka mennyisége és minősége szerinti bér kell hogy legyen, figyelembe véve mind a teljesítményt, mind a munkaidőt. A munkamennyiség meghatározására fejleszteni kell a normázás módszereit. Általában növelni kell a munkabérek úgynevezett »mozgó részét«, mégpedig a munka mennyisége és minősége szerinti prémiumok bevezetésével; ennek a mozgó résznek legalább a bérjellegű jövedelem 15–25 százalékát kell alkotnia. A munkaszervezés irányadó elve a munka termelékenységére vonatkozó mutatók megjavításának szükségessége, szoros kapcsolatban az átlagfizetés mutatóinak változásával. Ez az egyetlen gazdasági lehetőség a társadalom vagyonának növelésére.”

A munkafegyelemre utalóan az előirányzat megállapítja: „Sérthetetlen politikai szabályként kell leszögeznünk, hogy a 8 órás munkaidő ledolgozása feltétlenül szükséges, illetve annak a munkaidőnek a ledolgozása, amelyet a különböző foglalkozási ágakban megállapítottak. Különös figyelmet fogunk szentelni annak, hogy a napi munkaidő a földművelés és az állattenyésztés szférájában se legyen kevesebb 8 óránál.”

A gazdasági hatékonyság érdekében a tervecélok nagy teret adnak a *takarékos gazdálkodás* feltételeinek kialakításához, ahogy az irányelvekben megfogalmazták a normákon alapuló takarékosság politikáját. Ezzel összefüggően a dokumentum megállapítja: „A takarékosság és a termelésnövelés politikájának hozzá kell járulnia az állami nyersanyagterületek, az energiahordozók és más területek tartalékainak növeléséhez, hogy ily módon csökkenthessük vagy semlegesíthessük a váratlan belföldi, illetve nemzetközi események hatásait.”

Szorosabb együttműködés a szocialista országokkal

A terv irányelvei leszögezik, hogy *Kuba nyitott gazdaságú ország*, valamint azt is, hogy az ország jövője elsősorban a cu-

kortól függ. „Ez a jellegzetesség nem szükségszerűen kevésebb a kicsiny, s számos nélkülözhetetlen természeti erőforrással nem rendelkező országok gazdasági fejlődése szempontjából.” Majd rámutat arra, hogy: „Kuba, mint olyan fejletlen ország, amely megkezdte a gyors ütemű gazdasági és társadalmi előrehaladás folyamatát, külső pénzügyi eszközök igénybevételére szorul. Fontos feladat, hogy külső hitelek felhasználásával építő beruházások és más behozatok azokra a termelési és szolgáltatási területekre összpontosuljanak, amelyek leginkább hozzájárulnak a gazdaság integrálódásához és fejlődéséhez, illetve a nép életszínvonalának emelkedéséhez.”

A cukornádvagás gépesítése

A kubai gazdaság további fejlődésében nagy szerepe van a *szocialista gazdasági integrációnak*. „Az ötéves tervidőszak folyamán, szoros kapcsolatban az iparossal, tovább kell mélyíteni a népgazdaság integrálódásának folyamatát a szocialista országok s mindenképp a Szovjetunió gazdaságával. Ebből a szempontból növelni kell gazdaságunk részvételét a felszerelések, alkatrészek és pótkatrészek szakszerű gyártásában; a nemzetközi szocialista kooperáció keretében fokozni kell a termelést. Ugyanakkor ki kell dolgoznunk az integrációs politika konkrét irányelveit, amely munka eredményeként végül részt vehetünk a KGST komplex integrációs terveiben, s végérvényesen kialakíthatjuk, illetve megszilárdíthatjuk a gazdasági fejlesztés 2000-ig terjedő távlati irányelveit.”

A kubai gazdaság kulcskérdése a *cukornádvagás gépesítése*. Korábban e munkát kézzel végezték, és csupán az I. ötéves tervben haladt előre a gépesítés, amely 1980-ra elérte az 50 százalékot és lehetővé tette, hogy kb. kétszáz ezer fővel kevesebben vegyenek részt az aratásban, mint korábban. A felszabaduló munkaerőre a kubai gazdaság más ágazataiban nagy szükség van. A második ötéves terv 1985-re a nádvágás legalább 65 százalékos gépesítését irányozza elő. Ez további munkaerőt szabadít fel, s lehetővé teszi a termelés növelését, az évi 7 millió tonna körüli átlag cukortermelést.

W. I.

és szakosodás a KGST-ben*

zetközi gyártásszakosításnak köszönhető, hogy az Ikarus Európa egyik legnagyobb autóbusszgyára lett, hogy Bulgária a vilámos targoncákat és villamos futómacsákat nagyobb sorozatban tudja gyártani, mint a legnagyobb nyugat-európai vállalatok.

A KGST-tagországok számára különösen fontos kérdés a *részegységek és alkatrészek gyártásának szakosítása* és az ezzel kapcsolatos termelési kooperáció. Eppen az együttműködésnek ezek a formái tezik lehetővé, hogy ne csak a legnagyobb, de a szakképzett gárdával rendelkező *kis- és közepes nagyságú vállalatok is felhasználják a nagy sorozatú gyártás előnyeit*.

A gépcsoportok, részegységek, alkatrészek optimális méretű termelésére jól szakosított vállalatok között van a Rába-gyár, ahol megszervezték az autóbusszok és a nehéz tehergépkocsik hátsó hídjainak korszerű nagyüzemi gyártását. E gyár az 1976–1980. években csupán a Szovjetunióba 154 ezer hátsó hidat exportált. De exportált termékeiből más KGST-tagországokba, valamint egyes nyugat-európai országokba is. Még nagyobb méretű a Zsiguli személygépkocsik gyártása terén kialakult nemzetközi kooperáció.

A termelési kooperáció feltétele a gyártott termékek egységesítésének, *szabványosításának* fokozása.

A szabványok figyelembe kell vennie a tudomány és a technika élenjáró eredményeit és a termeléssel szemben támasztott követelményeket mindazokban a testvérországokban, melyeket a nemzetközi gyártásszakosítás és termelési kooperáció erős kölcsönös kötelekei fűznek egymáshoz.

A hosszú távú együttműködési célprogramok normatív műszaki dokumentációs ellátásához azonban legalább 5700 KGST-szabvány szükséges, ezen belül csupán a gépipar, a számítástechnika és az elektronika területén kb. 3400. (A gépiparban

430 szabványt hagytak jóvá 1979. január 1-ig.) A szabványoknak ki kell terjedniük a nyersanyagokra, komplettáló termékekre, berendezésekre és végtermékekre egyaránt.

A *szocialista koncentrációnak nemcsak a vállalat nagyságában, hanem a termelés és a hatékonyság növekedésében kell kifejezésre jutnia*.

A KGST-országok együttműködési gyakorlatában széles körben elterjedt „követelmény” az, hogy egy adott típusmértet gyártását *egyetlen országra összpontosítsák*. Az ilyen „koncentráció” azonban az adott termék gyártása terén *monopolhelyzetet teremt*, amikor is a „szakosodott” ország gyakorlatilag nem korszerű műszaki és technológiai bázison, hanem több univerzális, nem szakosodott üzemből gyártja az adott terméket. S ez káros, mert gazdaságtalan termeléshez vezet.

A KGST ágazati szerveinek figyelembe kell vennie az együttműködés „felső rétegére”, azaz arra összpontosul, hogy a termékek exportját és importját *országok és nem termelő vállalatok* szerint osszák el; figyeljük a kölcsönös szállítás *volume-ére* és kereskedelmi feltételeire, nem pedig a *technika, a technológia és a termelés-szervezés átalakítására irányul*. Ezért jelenleg elsődleges feladat a szó tág értelmében vett sokoldalú ágazati koordinálás fejlesztése, azaz a műszaki-tudományos politika, az ágazati fejlődés és az együttműködés egyeztetése.

Fontos időszaki feladat az is, hogyan vonják be a közvetlen termelési-kooperációs együttműködésbe a *vállalatokat*, hogyan növeljék a nemzetközi méretekben szakosított termékágazatok gazdasági hatékonyságát, hogyan érvényesüljön az önkéntes együttműködés magában a termelésben. Ez az együttműködés a nemzetközi szocialista termelési viszonyok alapvető vonása.

—mj—

PERISZKÓP

Svájci—japán óraháború

Amit egy évtizeddel ezelőtt nehezen képzeltek el, ma már valóság: Japán átvette a vezetést az óraexportban, s a legközelebbi cél a termelési elsőség megszerzése. Az év első hat hónapjában a szigetországban 39 millió órát gyártottak, 42 százalékkal (!) többet, mint egy évvel korábban, s a termelés 70 százalékát, vagyis több mint 30 millió órát exportáltak. Ugyanebben az időben Svájc 23,6 millió órát exportált, csak 4,4 százalékkal többet, mint 1979 első félévében. És mindezt *hat év alatt érték el!*

1974-ben amerikai technológia alapján a japán óragyártók elkezdték nagy sorozatban készíteni a folyékonykristály-kijelzős kvarcórát. A szigetország „óráklubbjának” a tagjai a Seiko, a Citizen, a Casio, a Sanyo, az Orient és a Ricoh gyárak, tehát meglehetősen koncentráltan szervezték meg a termelést. Elközben a több száz vállalatból álló, decentralizált svájci óraipar a hetvenes évtized közepén még nyugodtan ült babérjain, mert úgy tartotta, hogy a kvarcóra csak múlt divatot jelent, s ezért nem kifizető az átállítás azok gyártására. Nem hajtották végre a kvarcórák előállításához szükséges beruházásokat sem, mert bíztak az addig kiváló üzletmenet fennmaradásában.

A kvarcórát azonban nem múlt el. Erre a svájci óragyártók akkor ébredtek rá, amikor az eladási statisztikák gyártmányaik értékesítésének folyamatos hanyatlását jelezték. A később ébredő svájci óraipar a kvarcórák terén már nem tudta felvenni a versenyt Japánnal. 1976-ban ugyan megkezdődött a svájci óraiparban is a termelési szerkezet lassú átalakítása, megelénkült a beruházási tevékenység, de Japán piaci pozíciói viszont ekkor már igen szilárdak voltak. Az európai országok óraiparában a szerkezeti átrétegződés még mindig nem fejeződött be, s a jelek szerint Svájc elvesztette a „digitális háború” első ütközetét.

A svájci óragyártók azonban még mindig abban reménykednek, hogy a hagyományos mechanikus órák iránti kereslet néhány éven belül ismét jelentősen növekszik. Óvatosságukra azonban már jellemző, hogy — igaz, meglehetősen vonatottan — azért kispélik „digitális hadállásaikat” is. A híres, márkás óragyárak megkezdtek az úgynevezett analóg kvarcórák (hagyományos számlap kvarc „vezérléssel”) tömegtermelését, sőt újabban kombinálják a régít az újjal. Az óramutatók számlapján egy kis „ablakban” kiírva megjelenik az idő. Arra számítanak, hogy a hagyományosan kiváló svájci minőség és a modern technika — megkésített — ötvöztése megnyeri majd az óravásárlók tetszését, s ismét emelkednek majd az eladások.

Nem maradnak tétlenek a japán gyártók sem. A napelemes kvarcórák egyre többet „tudnak”: a kívánt időben kellemes dallammal ébresztenek, a fontosabb dátumokra, eseményekre felhívják a figyelmet, beépített miniszámológéppel rendelkeznek stb. (Nem véletlen, hogy a kvarcórát ma már inkább elektronikai, mint műszeripari gyártmánynak tartják.) Válaszként a svájci óraipar újabb csodákkal és pénztárcá-nyitogató különlegességekkel áll elő. Divatba hozták a briliánsokkal kirakott analóg kvarcórát, s az új világcsoda az ETA cég 0,98 milliméter vastagságú, 18 karátos aranyból készült Concord óraja. Svájc tehát észrevehetően a leginkább fizetőképes vásárlóréteget vette célba, bár nem hanyagolja el a tömeggyenyekeket sem. Várható, hogy az elkövetkező években Svájc párhuzamosan rendezkedik be a hagyományos és kvarcórák gyártására; egyszerre két vasat tart majd a zseb.

A svájci óraipar felhasználja a külföldi tapasztalatokat, átvette a japán „sikerreceptet”, amelynek egyik fontos alapja a külföldi bér munka, illetve a termeléskihelyezés. A japán óragyártók — mindenképp a Seiko — időről-időre mind jelentősebb részt szereltesik össze Hongkongban és Dél-Koreában, valamint Tajvanon. Ezekben az államokban gyártják a fémtokot, a fémszíjat, valamint néhány egyszerűbb alkatrészt, míg az elektronikat a japán anyacégek szállítják. Svájc újabban szintén dolgozik külföldiekkel (természetesen szigorú minőségellenőrzés mellett), mert az olcsó termelési költségektől is várja versenyképességének javulását.

A termeléskihelyezés „eredményeként” az újonnan iparosodó ázsiai országok maguk is megtanultak órát gyártani. Hatalmas önálló tömegtermelés kezdődött meg mintegy két évvel ezelőtt az „olcsó országokban”, s óráik ebben a kategóriában ma már komoly konkurrenciát jelentenek a svájci és a japán szerkezeteknek. Hongkong tavaly 20, Dél-Korea pedig 9 millió „önálló” órát gyártott, s a két ország ma már a világtermelés egytizedét adja. Egyelőre azonban a nagy gyártóknak nem kell tartaniuk a minőségi versenytől, de a japán példából kiindulva nem kizárt, hogy az évtized végére már néhány dél-ázsiai ország is kopogtat a minőségi piacon.

G. Gy.—Sz. P.

A külföldi tőke korlátozása Kanadában

November végétől tömegesen adják el a külföldi cégek kanadai érdekeltségeiket. A nagyarányú kínálat miatt már eddig is jelentősen esett a tőzsdéken a Gulf Oil, a Texaco, az Exxon kanadai leányvállalatainak az árfolyama. Nagy veszteségek érték a Superior Oil, a Gulf Canada s az Imperial Oil cégeket is. Az eladási hullám oka: a Trudeau-kormány célul tűzte ki, hogy a 80-as évtizedben fokozatosan csökkentje a külföldi érdekeltségek részarányát a kulcsfontosságú ágazatokban. Jelenleg például a gyárparban az idegen tőke részesedése 54 százalékos, az energiaszférában pedig eléri a 70 százalékot. A Liberális Demokrata Párt gazdaságpolitikai elképzelése szerint a kőolaj- és a földgáziparban 1990-re a hazai részesedés legalább 50 százalékos lesz. És hasonló aránymutatókat terveznek a többi iparágakban is.

A külföldi monopóliumok és leányvállalataik a fejlett tőkés államok között Kanadában működhetnek a legliberálisabb feltételek között — érvelnek Ottawában. Tevékenységüket azonban — akárcsak másutt — egyoldalúan, saját előnyökre használják, s kanadai nyereségeik nagy részét külföldre viszik ahelyett, hogy helyben ruháznák be. Ezeknek a tranzakcióknak a hátulütője még az is, hogy gyorsítja az inflációt és nem segíti a kanadai dollár reális árfolyamának kialakítását.

A külföldi tőke „menekülésében” az is közrejátszik, hogy a kormány *újabb adók, elvonások bevezetését tervezi*. Így például szó van a gázkiviteli járulék, a kőolajtermelési-adó, az energiafogyasztási adó stb. kivetéséről. Az újabb jövedelmi forrásokkal az a cél, hogy lassítsák az államadósság növekedését és mérsékeljék a költségvetési deficitet. A legutóbbi pénzügyi évben ugyanis Kanadában a költségvetési mérleg hiánya elérte a 10 milliárd dollárt.

A bevétel növekedése lehetőségét ad arra, hogy a 80-as években a kutatási és fejlesztési ráfordítások országos méretekben jelentősen növekedjenek. Jelenleg ugyanis a K+F kiadások a BNT egy százalékát sem éri el, és viszonylag szűk körű a tudományos-műszaki eredmények gyakorlati alkalmazása is. Emellett nagyobb összegeket fordíthatnának a beruházások ösztönzésére, amely csökkenthetné a jelenlegi — 8 százalékos — munkanélküliség-rátát.

A munkanélküli-helyzet alakulásában közrejátszott az is, hogy a 70-es években jelentős belső átcsoportosulás ment végbe — nem minden szempontból kedvezően. Az egy főre jutó bruttó hazai termék értéke Alberta tartományban mintegy 60 százalékkal magasabb az országos átlagnál, míg az Atlanti-óceán partvidékén található körzetekben ennél 50 százalékkal alacsonyabb. Az utóbbi évtizedben a központi területekről több mint 300 ezer lakos vándorolt át a nyugati országgrész tartományába, s a fejletlenebb infrastruktúra nem kis gondot okozott.

A tervezett *nationalizálás elleni* támadások alaphangját döntően az amerikai érdekeltség Gulf Canada adta meg. Bejelentették, hogy 2 milliárd dollárral csökkentik a kanadai érdekeltségű földgáz- és kőolaj-kitermelésben a beruházásokat 1981-ben az eredeti elképzelésekhez képest. A külföldi üzletemberek úgy vélik, hogy ha a kormány kitart eredeti szándéka mellett — vagyis az idegen tőke részarányát 50 százalékosra mérsékeli —, az például az energiatermelésben jelentős csökkenéshez vezet, és az ország importfüggősége tovább nő. A kanadai gazdaságpolitikusok is érzik ennek a veszélyét, és már most lépéseket tesznek a *vállalkozási kedv élénkítésére*. Így például azok a cégek, amelyek a külföldieknek kedvezőbb áron valósítják meg fejlesztéseiket, azok számíthatnak a kormány hitelgaranciájára.

B. K.

Felajánljuk táblalemez-feldolgozó automata berendezésünk szabad kapacitását

kooperációban végzett vagy bér munka jellegű gyártásra.

A gép technológiai eljárása világszínvonalú. A megmunkálás pontossága kifogástalan minőségű, csereszabatos alkatrészek előállítását teszi lehetővé.

A gépen alkalmazott megmunkálási mód feleslegessé teszi a hagyományos, költséges szerszámok gyártását. A megmunkálás sebessége nagyságrendileg csökkenti a hagyományos módszerekhez szükséges normaidő-ráfordításokat.

A FONTOSABB PARAMÉTEREK

a megmunkálható max. táblaméret: 2000x6000 mm,
a megmunkálható max. lemezvastagság: acél 8 mm,
alumínium 10 mm,

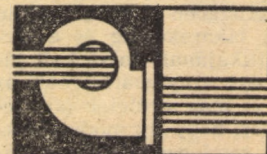
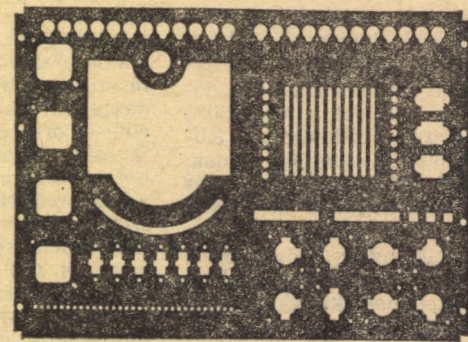
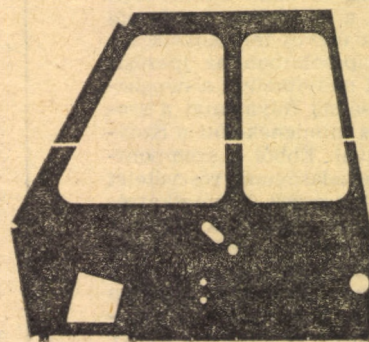
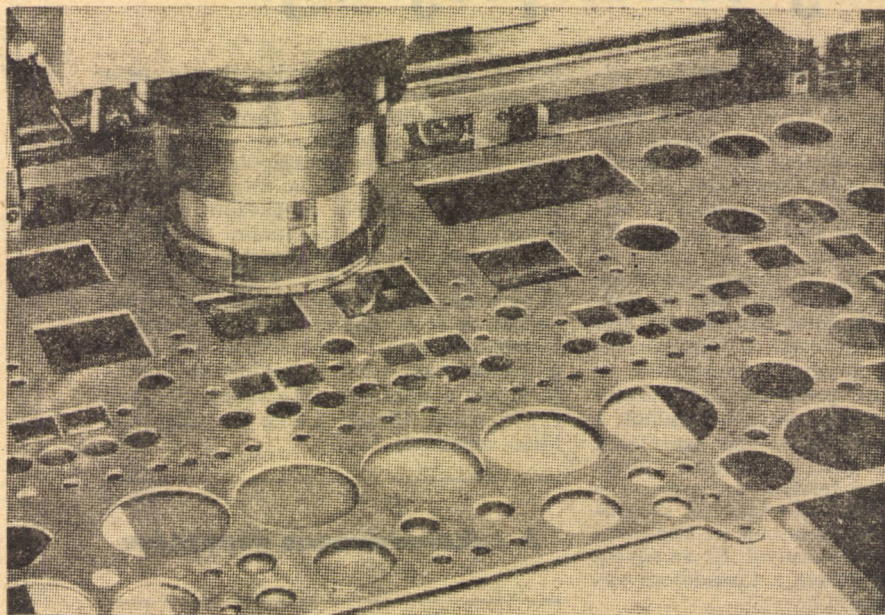
a megmunkálható anyagminőség: nincs korlátozva,
alak-, méret- és helyzetpontosság: $\pm 0,01$ mm.

Az eljárás egyedi és sorozatjellegű termelésnél egyaránt alkalmazható.

A legkülönbözőbb alakzatú és formájú munkadarabok megmunkálási lehetőségét az ábrák szemléltetik.

A munkákra 1981. április 1-től kerülhet sor.

Felvilágosítást ad: Kovács Kálmán üzemvezető.

SZELLŐZŐ MŰVEK

Budapest XI., Építész u. 8-12. 1116

Telefon: 451-720.

Telex: 22-4163.

AZ ÉSZAKMAGYARORSZÁGI VEGYIMŰVEK (Sajóbábony, 3792)

megvételre felajánlja használaton kívüli anyagait

60 tonna különleges műszaki nátronpapír, 100 gr/m², 80-120 cm
40 000 db műanyag flakon csavaros zárófedéllel, 1 literes
34,1 tonna O-dietil clórtiofoszfát, technikai
2,1 tonna tetrametil etiléndiamin, technikai
26,8 tonna kloroform, technikai
19,9 tonna káliumhidroxid, technikai
400,- kg csersav technikai
2563,- kg pvc csőszigetelő fólia, 0,2x1000

993,- kg saválló lemez, 20x1000x2000, KO-36
2880,- kg saválló lemez, 30x1000x2000, KO-36
223,22 fm saválló acélcső, Ø 70x2, KO-36
9,46 fm saválló acélcső, Ø 219x6,3, KO-36
3,40 fm saválló acélcső, Ø 273x6, KO-36
15,10 fm saválló acélcső, Ø 325x12, KO-36

Érdeklődni lehet: a
Vegyianyag-gazdálkodási osztályon
Telefon: (46) 14-531, 537-es mellék.
Ugyintéző: Juhász Bertalan.

Érdeklődni lehet: a
MŰSZAKI ANYAGGAZDÁLKODÁSI OSZTÁLYON

Telefon: (46) 14-531, 447-es mellék.

Telex: 62 320.

Ugyintéző: Kopcsó András.

Eladási egységár: tételenként, megegyezés alapján.